

**ELAN****naša  
smučina**

LETNIK 15

STEVILKA 6

15. JUNIJ 1976



**PRESEDNİK TURSKE  
REPUBLICANSKE STRANKE  
G. EDŽEVIT MED NAMI**

19. maja je obiskal Elan s spremstvom predsednik republikanske stranke Turčije g. Edževit. Ta stranaka je med najmočnejšimi v tej deželi in predvideva zmago na nasled-

njih volitvah. G. Edževit je sprejel pred tem sam predsednik republike tov. Tito. Gost se je podrobno zanimal za Elan in delavsko samoupravljanje v praksi. Obenem pa je razložil zbranim delavcem iz Elana, Sukna in Verige tudi program republikanske stranke in njeno politično vlogo v Turčiji.

## Vpis posojila za ceste

V Internih informacijah št. 9 smo podrobno opisali namen posojila za ceste in vse tehnične podrobnosti za vpisovanje v naši delovni organizaciji.

V tem prispevku, ki naj bi doprinesel svoj delež k uspehu pri vpisu posojila pa je naš namen spregovoriti le o bistvu in nujnosti pristopa k tej akciji.

Sredstva Republiškega skupnosti za ceste SR od pristojbin za cestna motorna vozila, od prometnega davka na pogonska goriva in od cestnine ter krediti od domačih in tujih bank ne zadoščajo za pokritje

te obširne akcije — dokončne ureditve cestnega omrežja ob nenehnem porastu uporabnikov v Sloveniji. Ta sredstva so več kot polovico angažirana za redno in investicijsko vzdrževanje cest. Iz bilance leta 1975 je razvidno da je teh bilo kar 69 milijard, za novogradnjo pa je ostalo 54 milijard starih dinarjev. Na ta način ni pričakovati kmalu rešitve problema, zato je potrebna pomoč širše družbene skupnosti. Ta naj bi se odrazila v obliki vpisa posojila.

Takoj je treba povedati, da smo v Sloveniji dokaj pozno pristopili k tej akciji, medtem ko so npr. v Bos-

ni pristopili že k drugemu vpisu posojila za ceste in jim je akcija uspela, zato imajo tudi dobro cestno omrežje. Od njih bi se morali učiti — in se tudi učimo. V isti sapi je treba tudi takoj pristaviti, da je to **posojilo in ne dotacija**. To se pravi, da bomo naše prihranke, če jih imamo, v višini vpisa vložili v posojilo z 10% obrestno mero. Posojilo bomo dobili vrnjeno, z njim pa bomo le pomagali po svojih močeh urediti cest na slovenskem, s tem bomo tudi pomagali sami sebi za varnejšo vožnjo na cestah. V kolikor pa prihrankov nimamo, pa je dana možnost, da vpišemo posojilo v 24 mesečnih obrokih in ga po malem realiziramo ob prejemu mesečnih osebnih dohodkov.

V radovljiški občini naj bi z vpisom pridobili 1,6 milijarde starih dinarjev s tem, da naj bi vsak zaposleni vpisal posojilo v višini polovice aprilskih osebnih dohodkov. Če bi nabrali več, bi razliko sredstev lahko porabil za ureditev občinskih cest.

O posojilu za ceste imamo že na zelenih propagandnih listkih napisano kaj vse se bo z njim pridobilo v kilometrih, vemo pa tudi to, da bo prav Gorenjska deležna največ. V tem programu je npr. drugi pas magistrale Jesenice — Ljubljana, karavanški predor in drugo. Je pa to tudi razumljivo, saj gre preko Gorenjske največ tranzita.

Predsedstvo republiške konference SZDL Slovenije podpira napore izvršnega sveta skupščine SRS in Republiške skupnosti za ceste za celovito programiranje in financiranje razvoja cestnega omrežja v Sloveniji. Meni, da je upravičena težnja in predlog, da se za uresničitev tega smotra ob dosedanjih virih angažirajo še dodatna sredstva združenega dela, kakor tudi občanov, tako da bodo večji delež nosili tisti, ki ceste več uporabljajo in imajo od njih tudi večjo korist. Ob tem pa poudarjajo, da je potrebno upoštevati omejene možnosti združenega dela, ki mora zagotavljati tudi fi-  
(Nadaljevanje na 3. strani)



Načelnik Švedskega generalnega štaba, general podpolkovnik ALMGREN je s sodelavci in v spremstvu jugoslovanskih generalštabnih oficirjev ter predstavnikov občine dne 24. 5. obiskal Elan. Sprejeli so ga člani odbora za ljudsko obrambo podjetja in mu razložili sestav enot in njihovo vlogo. V drugem delu pa je goste ob vhodu v podjetje pozdravila formacija pripadnikov teritorialnih enot in civilne zaščite iz Elana, tako da so tudi v praksi lahko preverili sestav in funkcije teh enot. Nato so ogledali proizvodnjo

boljših smučí, kjer so se podrobno zanimali za vrste, tipe in kvaliteto izdelkov. Še posebno zato, ker naše smučí vozí njihov smučar, Ingemar Stenmark, svetovni prvak v alpskih disciplinah za leto 1975/76. Gostje so bili z obiskom zadovoljni.

Ob tej priložnosti pa je dati priznanje vsem udeležencem sprejema s strani podjetja, posebno pa še enotam teritorialne obrambe in civilne zaščite, ki so pokazali visoko zavest in pripravljenost ter so največ doprinesli k temu, da je sprejem uspel.

**Ob razpravi novega  
zakona o združenem delu**

(glej stran 2)

# Ob razpravi novega zakona o združenem delu

Zakonska določila je prilagoditi družbenopolitičnemu sistemu. Razprava o zakonu naj bo konkreten dogovor z vsemi delovnimi organizacijami. Ta razprava naj bo ustvarjalna, kritična ocena stanja, z namenom nove razmere spreminjati v življenje. Gre tudi za naš doprinos k temu osnutku zakona, ker še ni nič dokončnega, zato je tudi ta javna razprava namenjena temu, da damo zraven svoj delež in doprinos za njegovo izoblikovanje, predno bo slovesno podpisan 28. novembra letos.

Tako bo novi zakon naše vodilo in naš bodoči programer dela na vseh področjih javnega življenja in naših socialističnih, samoupravnih odnosov.

Posebne važnosti je tisti del novega zakona, ki govori o statusnih spremembah, o tem, kje so še pogoji za ustanavljanje novih TOZD-ov kot posebne odgovornosti vodilnih struktur in samoupravnih dejavnikov.

V osnutku zakona se hoče dati poudarka tako gospodarstvu kot tudi družbenim službam, ki dajejo svoj prispevek k večanju produktivnosti na svoj način, da dobijo svojo veljavo ter družbenopolitično in ekonomsko mesto v naši sferi.

V prvi fazi razprave, ko pregledujemo oceno stanja kot samoupravne organiziranosti, tako tudi stanja na trgu, kako stojimo, nadalje ocenimo možnost našega razvoja, moramo imeti jasno sliko o tem kaj hočemo. Premagati moramo stanje samozadovoljstva in polovičnih rešitev. Opredeliti se moramo jasno iz sedanjih izhodišč, kaj moramo storiti za novo samoupravno organiziranost v iskanju možnosti ustanavljanja novih TOZD-ov, kar ni razdrobljevanje moči, kot nekateri trdijo, ampak nasprotno, jačanje ekonomskih in samoupravnih učinkov s končnim ciljem: združeno delo.

Ugotoviti moramo, kje smo v občini, kje so odporji in ovire, kje ni smo dosegli tistih rezultatov kot bi bilo treba. Prav družbenopolitične organizacije naj vodijo te akcije.

Novi zakon je močno orodje delavcem tam, kjer so še zapreke bodisi o ustanavljanju novih TOZD, proti odtujevanju dohodka itd. Posebno v tej zvrsti močno poudarja ne samo delitev, temveč najprej način pridobivanja dohodka.

TOZD morajo v bodoče kot nosilci samoupravne organizirane oblike, razvijati družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje, novih kvalitet našega samoupravnega sistema. Treba bo spremeniti našo miselnost. To ni samo dajanje in odrekanje, temveč je na drugi strani tudi prejemanje in podpiranje naše splošne porabe v našem ožjem in širšem življenjskem prostoru.

Novi zakon tako pomeni utrjevanje gospodarske in politične stabilizacije. Predloga ima v ustavnih določilih, izhodišča zanjo pa je bil zgodovinski 10. kongres ZKJ.

Proces 26 letnega razvoja samoupravljanja je dograjeval vedno nove in nove odnose in kvalitete. Ze leta 1963 je bil v ustavi uzakonjen nov družbeni odnos, sledila je leta 1968 decentralizacija sistema država — baza.

Letu 1971 so sledila ustavna dopolnila in končno 1974 sprejem nove ustave. To je naša, jugoslovska realnost, ki še ni navzven ocenjena in bo slej ko prej našla v mednarodnem socialističnem merilu svoje mesto.

Podlaga v zakonu je 281. člen nove ustave, kjer v osnovi urejuje naj-

bistvenejši del razmejitve, kaj vse naj samo še ureja država kot taka:

a) enotne temelje političnega in ekonomskega sistema

b) temeljne odnose delavcev v združenem delu, samoupravnih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih skupnostih.

c) Temeljne pravice delovnih ljudi.

e) Zunanjo politiko.

f) Varstvo ustave in druge z ustavo določene usmeritve.

V novem zakonu ni alternativ. Delavec je nosilec celotne družbene reprodukcije. Ukinja protislovja, kjer je nosilec vsega delavca, oblast pa je čisto v drugih rokah. Ta oblast se je sedaj lahko porajala v okviru države, v okviru podjetij, v grupah ljudi in drugod. Tako ni bil redek slučaj, da je delo slonelo na delavcih, sredstva za delo pa so bila v drugih rokah. Zakon preprečuje to posredništvo. Zakon daje rešitve za ureditev teh odnosov.

Družbena lastnina je skupna vsem delovnim ljudem (ne le ozko podjetniška). Ne priznava drugih lastninskih pravic (vodilnih, samoupravnih in drugih struktur).

Po sprejemu nove ustave bo osnutek zakona o združenem delu, za našo družbo in še posebej za področje združenega dela, najpomembnejši zakonski akt, ki ga bomo sprejemali in o katerem bomo vodili celo posebno javno razpravo.

S tem zakonom bomo namreč določneje opredelili in uredili, že v ustavi podano, temeljno zasnovano in vsebino celotnega združenega dela. Z njim bomo delavci, na podlagi medsebojnega združevanja svojega dela, nadaljevali in določili obseg, obliko in smoter svojih celokupnih odnosov, pravic, obveznosti in odgovornosti, temelječih na delu. Uzakonili bomo dosežene in razvojne cilje naše družbe; svojo bodočnost in lasten položaj v njej.

Stopnjo neposredne praktične uporabnosti ustavnih določil bo zakon razširil do meje, ki je nujno postavljena z obsegom prostega samoupravnega sporazumevanja. S tem bo dosežena večja uporabna jasnost in onemogočena samovoljnost v tolmačenju ustavnih določil.

Zakon predvsem omogoča in nalaga delavcem izvesti tako organiziranost združenega dela:

— v kateri bodo oni sami, na podlagi združevanja svojega dela in družbenih sredstev reprodukcije, s katerimi upravljajo,

— ustvarili tak družbeno-ekonomski splet medsebojnih odnosov na vseh ravneh,

— v okviru katerega si bodo zagotavljali medsebojno ekonomsko-socialno varnost in obstoj,

## ELAN

— potom vzajemne odvisnosti v planiranju, ustvarjanju in delitvi dohodka,

— ter tako skupaj z vsemi, ki kakorkoli sodelujejo v družbeni reprodukciji, zgradili varen, trajen in ekonomsko trden sistem samoupravnega združenega dela,

— ki ga bodo v celoti samj upravljali.

Tako dokončno uzakonjujemo temeljno načelo naše družbene preobrazbe, ki zahteva, da MORA UPRAVLJANJE V IMENU DELAVCEV PREITI V UPRAVLJANJE DELAVCEV.

S sprejetim zakonom bomo fronto borbe za uresničitev ustave zelo jasno začrtali. Z njim bomo nadaljevali pot v naslednjem obdobju poteka naše revolucije, v katerem naj bi bila delavcem graditeljem družbe, v celoti dana oblast to družbo tudi upravljati.

Kot podlago in izhodišča za doseg tega cilja zakon obravnava in postavlja, že v ustavi zasnovane kategorije, kot so:

— družbenost sredstev, dohodka in dela,

— delavec kot temeljni subjekt,

— združevanje dela in sredstev,

— dohodkovne odnose in menjavo dela,

podlagi svojih preteklih in sedanjih izkušenj ter spoznaj iz samoupravne prakse.

Vsebinsko in dolčila osnutka zakona naj torej med javno razpravo preveri predvsem naša bogata samoupravna praksa ne pa prazni pravni formalizem.

Le tako bo zakon nazadnje res tak kot si ga želimo.

Novi zakon o združenem delu naj obdelava in razvija samo osnove sistema, posebni zakoni pa naj urejajo neposredno normativno obdelavo posameznih setsavin sistema združene-ga dela.

Posebni zakoni so o načrtovanju, o denarju, o kreditih, o bankah, o zunanji trgovini itd. Te zakone bodo v svoje pristojnosti sprejemale republike na osnovi družbenega načrta. Če bi vse to zajemal novi zakon, bi bil preveč okoren in bi bil predmet stalne razprave na skupščini.

Gornja izhodišča nam bodo služila kot pripomoček pri javni razpravi.



Tudi naši mladinci so skupaj z begunjskimi sodelovali pri Stafeti mladosti in s tem počastili Titov 84. rojstni dan

— samoupravljanje, sporazumevanje in planiranje,

— odnose med delavci in njih asociacijami,

— vzajemno povezanost pravic in obveznosti,

— soodvisnost in socialno varnost,

— načelo delitve po delu,

— principe družbene samozaščite, nadzora, in drugo.

Vidimo, da bo zakon obravnaval skoraj polovico ustavne vsebine in v tem je njegov poseben pomen. Obravnava namreč prav tisto ustavno vsebino, kateri je strateški načrt nadaljnjega poteka naše revolucionarne prakse, najbolj izrazilo zastavljen.

Ker kot rečeno zakon pomeni »strateški načrt« nadaljevanja poti naše samoupravne družbe, bo moral poudarek javne razprave o njem, biti usmerjen predvsem k tej strateški orientaciji. Seveda ne zato, da bi jo spremenili ali odpravili (s tem smo razčistili že v ustavi), temveč zato, da bi jo čimbolj jasno, pravilno in določno opredelili in spoznali.

Ravno zato bomo težili, da bomo svoje prispevke v javni razpravi k osnutku zakona o združenem delu povzemali in gradili predvsem na

Sam izvleček zakona po poglavjih in členih smo vam posredovali v preloženem »Internih informacij št. 10«, kjer so v zgoščeni in pristopni obliki podani vsi bistvenejši elementi novega zakona. Predvsem je poudarjeno to, kar je novega, kar v bistvu spreminja, oz. dopolnjuje dosedanje samoupravne odnose. Za to obliko informacije o novem zakonu o združenem delu smo se odločili kot najbolj primerno, v njej pa bomo v razpravi skušali najprej analizirati našo dosedanje samoupravno organiziranost, oziroma bomo isto skušali z našimi predlogi prilagoditi načelom novega zakona o združenem delu.

V tem času javne razprave je v naši OZD politična aktivnost v zvezi z razpravo zelo močna. Zavedamo se odgovornosti pred družbo in pred samim seboj, da je prav zdaj tisti čas, ko si krojimo načela naše samoupravne družbe, oziroma odnosov v njej. Zato je dobra priprava, dobro tolmačenje zakona in naš doprinos še kako važen.

Sproti pa vas bomo obveščali o poteku javne razprave, sredi julija pa bomo na zborih delovnih ljudi potegnili zaključke, predloge in pripombe kot naš delež za dokončno izoblikovanje zakona o združenem delu.

S. K.

# Čolnov še vedno premalo

V največjem razmahu proizvodnje in prodaje naših čolnov velja tej dejavnosti posvetiti nekaj besed.

Z dneva v dan smo priča odpremam čolnov na kamionih, prikolicah in drugih transportnih vozilih na domače in tuje tržišče.

Velike zaloge, ki so se nabrale preko zime na skladišču, so že skopnele. »Na morju ni čolnov«, »morje je prazno«. Take in podobne domislice slišimo dnevno med našimi delavci.

Namreč »morje« imenujejo v prenešenem pomenu besede zunanje skladišče čolnov.

Koliko pa pomeni za nas prodaja čolnov v času mrtve sezone prodaje smučij, je vsakomur znano. Zato ima ta obrat proizvodno leto od avgusta do avgusta in ne od januarja do decembra, se pravi, da z novim programom začnejo, ko se vrnemo iz kolektivnega dopusta in ga zaključijo do sezone, to je nekako sredi julija. To je v bistvu drugače kot v drugih obratih. Sicer se finančni plan in izvršitev primerja in obračuna po koledarskem letu zaradi takih predpisov.

Tako so v primerjavi za leto 1975 postavili plan proizvodnje po vrednosti na 9,42 milijonov din, izvršili pa so ga za 12,16 milijonov din ali kar s 130%. V letošnjem letu pa so

si ga začrtali v višini 16,40 milijonov din, kar je celih 75% več namram lanskemu planu in 36% več od lanske realizacije pri nespremenjenih cenah.

Letošnje obveznosti v redu izpolnjujejo, saj so po pokazateljih v

prvih štirih mesecih proizvodnje povečani plan še celo preseglji za 5,4 odst. To daje jamstvo, da bodo preseglji tudi letošnje obveznosti. Po količinah to pomeni, da imajo v programu 2.200 čolnov različnih tipov in izvedb od 3 m do 5,50 m dolžine, po vrednosti nekaj nad pol pa do 18 milijonov starih dinarjev. Tako povečane dosežke v proizvodnji so dosegli z večjim prizadevanjem, tr-

dijo pa, da imajo na to močan vpliv tudi zadnje organizacijske spremembe.

V letošnjem letu imajo v načrtu podaljšek proizvodne hale za 50 m, to je za 1.000 m<sup>2</sup> delovne površine, kar je tudi v okviru investicijskega programa.

S tem bodo dosegli, da bo prototipna delavnica in modelarna zraven proizvodnih prostorov in pa da bodo izdelovali čolne do 8 m dolžine. Tako predvidevajo, da bodo drugo leto sposobni izdelati do 20% čolnov več kot letos, seveda, če bodo tržne razmere tako ugodne kot so zdaj. Prizadevajo se pritegniti k sodelovanju domače trgovce — grosiste, da bi del rizika eventualnih ostankov zalog nosili skupno.

V razvoju imajo trenutno nov ribiški čoln, dolžine 7,40 m z vgrajenim stabilnim motorjem, poleg tega pa še družinsko jadrnico velikosti okoli 8 m.

Telovadno orodje pa vsako leto obogatijo s tremi, štirimi novimi izdelki.

Ce na zaključku še enkrat ugotovimo, da je trenutno na zalogi skladišča komaj enomesečna proizvodnja čolnov in da gotovih tipov čolnov na zalogi sploh ni več, potem razveseljivo lahko trdimo, da je prodaja čolnov zares dobra in da se proizvodnja trudi, da bi kupce zadovoljila, kar ji v veliki meri uspeva.

L. T.



V največjem razmahu prodaje čolnov. Na sliki: Pošiljka je namenjena na Holandsko

## Prva spomladanska jadralska regata

15. in 16. maja smo s pomočjo LBD Ljubljana organizirali regato za jadrnice Flying Junlor in Fireball na Blejskem jezeru. Vozile so se tri regate, dve v soboto, ena pa v nedeljo. Start in cilj za vse regate sta bila v Zaki ob Veslaškem centru.

Regate se je udeležilo 9 jadrnic, kar je za prvič kar precejšnje število, od tega so bili štiri FJ in 5 Fireballov. Vozili smo trikotnik in sicer dva kroga v eni regati. Seveda se je na startu zbralo kar precej radovednežev, posebno še v nedeljo, ko so opazovali lepe elegantne jadrnice. Veter nam ni bil posebno naklonjen, vendar smo tekmovanje v redu končali.

Z jadrnico naše sekcije sta tekmovala Pretnar Miha in Milatovič Ivan, ki sta se kar v redu odrezala. Dvakrat sta bila tretja, enkrat pa prva. Med samo regato je bilo tudi obilo apetitnih trenutkov, posebno še, ko se je prevrnila jadrnica Fireball pri kateri krmar ni poprej zaprl odprtini v dvojnim trupu in so jo skoraj dve uri vlekli s pomočjo čolna do obale. Posadka je bila do kože premočena in temu primerno razpoložena.

V nedeljo so imeli po končanem tekmovanju razdelitev pokalov in diplom. Obenem smo se menili, da bo ta regata postala tradicionalna. Prihodnja regata bo 5. junija v Piranu nato pa 12. junija v Bohinju.



Posnetek je iz regate na blejskem jezeru

### Pregled rezultatov:

FJ	kazenske točke
1. mesto LBD, krmar VAROGA	6
2. mesto LBD, krmar KRNICNIK	8,7
3. mesto ELAN, krmar PRETNAR	11,4

### Fireball

1. mesto posadka LBD Ljubljana	0
2. mesto posadka Kranja	11,7
3. mesto posadka Velenja	15,2

M. I.

## Priznanja

### FRANCI KOLMAN — KANDIDAT ZA MOJSTRA FOTOGRAFIJE

Na sestanku sveta za fotografijo Foto zveze Jugoslavije, so sprejeli predloge republiških fotozvez za podelitev naslova aktivnim fotografom. Tako je naš član kolektiva Franci Kolman prejel eno najvišjih tovrstnih priznanj »Kandidata mojstra fotografije«.

Cestitamo!

Prvič so bila letos maja v Celju podeljena priznanja »Združenja za napredek proizvodnje in prometa športnih izdelkov«. Med prvimi ga je dobil tudi ELAN.

To za naš kolektiv mnogo pomeni, saj je odraz nenehnega truda in naporov iskanja novih in boljših izvedb ter oblikovanja izdelkov iz našega proizvodnega programa.

## Vpis posojila za ceste

(Nadaljevanje s 1. strani)

nanciranje drugih nujnih potreb v skladu s srednjeročnim planom, med katerimi predstavljata reprodukcija energetike in prometa v prihodnjih letih pomembno postavko. Potrebno bo tudi program razvoja in modernizacije cestnega omrežja v srednjeročnem obdobju vskladiti s srednjeročnim načrtom SR Slovenije in z razvojem magistralnih cest v Jugoslaviji.

Posojilo za ceste je sestavni del finalnega pokritja. Z javnim posojilom zbiramo sredstva, ki naj pripomorejo k znatno hitrejšemu uresničevanju programa razvoja in modernizacije cestnega omrežja, kot bi ga bilo mogoče uresničiti s sedanjimi in predvidenimi sistemskimi rešitvami.

Nujna je vključitev vseh družbenopolitičnih organizacij v celotno akcijo in štabe, ki so odgovorni za politične priprave, propagando, spremljanje, koordiniranje in neposredno sodelovanje v štabih ter za organiziranje vpisovanja javnega posojila tudi v krajevnih skupnostih med kmeti, obrtniki, upokojenci in drugimi občani.

Za zaključek, potrebna bo naša notranja opredelitev. Vsak sam bo moral biti najprej s seboj na jasnem, da se bo odločil za vpis posojila. Tu sta samo dve možnosti: **ZA**, kar pomeni — hočemo boljše ceste, ali **PROTI**, kar pomeni stagnacijo in samozadovoljstvo nad stanjem cest kakršno je in to stanje je strahotno slabo.

S. K.

# Tekmovalna sezona za leto 1975

## Sestanek z alpinci, skakalci in tekači

Z razgovori na sestanku z našimi smučarskim delavci in reprezentanti smo še formalno zaključili tekmovalno sezono. Sestanek je bil v ELAN-u v petek, 21. 5. in soboto 22. maja. V petek popoldne so obiskali tovarno alpinci in skakalci, v soboto dopoldne pa še tekači. Na programu je bil kratek ogled proizvodnje smuči, tehnični razgovori o problematiki v zvezi s kvaliteto smuči in v zvezi s preskrbo smuči

sledili posameznim delovnim operacijam in nekateri, posebno še mlajši, ki so prvič bili v tovarni, niso mogli kar verjeti, da je v »navadni« smučj toliko vloženega truda in sestavnih elementov.

Z alpskimi tekmovalci smo obravnavali problematiko oskrbe s smučmi, servisa na terenu in predvsem novih smučj za smuk. V lanski sezoni je bila naša oskrba s smučmi



Strokovnjaki

med sezono ter na koncu zaključki. Letos smo se odločili, da po nekaj letih presledka zopet nadaljujemo s sestanki med delavci, ki delajo na razvoju tekmovalnih smuči in neposrednimi uporabniki — tekmovalci, smučarji in njihovimi trenerji. Za sestanek je bilo veliko zanimanje in so se ga v pretežni večini vsi tekmovalci, odnosno smučarski delavci skupaj s predstavniki tiska udeležili.

Po kratkem nagovoru direktorja Vojska, v katerem je iznesel probleme v zvezi s tekmovalno službo in načelno perspektivo bodočega sodelovanja s tekmovalci iz naše domovine, smo si ogledali proizvodnjo v halji B. Tekmovalci so z zanimanjem

daleč najboljša od vseh članov smučarskega sklada — »pool«-a. Glede same kvalitete ni bilo nobenih bistvenih pripomb, čeprav je bilo nekaj zanimivih opozoril v zvezi s problematiko, ki se je na terenu dogajala, katero pa je tudi že naša servisna služba registrirala. Glavni podarek v naslednji sezoni bo vsekakor na razvoju nove smuk smuči, katero bomo testirali, najprej sami, potem pa bomo tiste smuči, za katere bomo smatrali, da so že v redu, dali testirati tudi našim reprezentantom, če bodo v okviru svojih priprav imeli tudi kak trening smuka.

Skakalci so bili v glavnem zadovoljni s smučmi v lanski sezoni, če-



Alpinci

prav so bili nekoliko manj zadovoljni s svojimi uspehi in so vsled tega toliko raje iskali tudi vzroke za neuspehe izven sebe. K sreči je Norčič z uspehi na koncu sezone le vžil

določeno upanje, da bodo tudi našim skakalcem prišli »lepši časi« nasproti. Tudi z njimi smo se dogovorili za določene testne smuči in pa različna testiranja.



Skakalci

## Letna »LESARIADA 1976« bo septembra

Organizacijski odbor za pripravo športnega tekmovanja delavcev gozdarstva in lesarstva, ki deluje pri republiškem odboru Sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva Slovenije je na svoji prvi seji, dne 21. aprila 1976 sklenil:

1. Letne športne igre — LESARIADA 76, bodo 10. in 11. septembra 1976 v Ljubljani (Športni park Kodeljevo) v organizaciji športnega društva SLOVAN.

2. Tekmovanje bo v naslednjih disciplinah:

	moški	ženske
Mali nogomet	x	
Balinanje	x	
Odbojka	x	x
Kegljanje	x	x
Namizni tenis	x	x
Streljanje	x	x

3. Tekmovanje bo potekalo po pravilih za posamezne športne panoge.

4. Financiranje bo urejeno s štartinom, ki bo znašala 150.— din na tekmovalca, torej enako kot v letu 1975.

5. Na športnih igrah nastopijo ekipe delovnih organizacij.

### Zaključek:

Za ELAN pomeni nastop in seveda tudi dober uspeh na Lesariadi potrditev, da imamo v tovarni športnega orodja tudi dobre kadre na področju športnih dosežkov. Predvsem pa to, da s tem potrdimo, da se delavci tudi razumemo na izdelke, ki jih proizvajamo, da jih znamo najprej sami dobro uporabljati in da jih izdelujemo ne samo z znanjem, temveč tudi z občutkom in ljubeznijo.

Zato bomo tudi letos na Lesariadi vložili vse sile, da se bomo čimbolje odrezali.

S. K.



V proizvodnji

# - 1976 je zaključena

Sodelovanje med smučarji tekači in ELAN-om je še najmlajše in ni večje tradicije.

S kvaliteto smuči letošnje sezone so bili zadovoljni, smuči so dosti hvalili in želeli, da bi jih imeli tudi v letošnjem letu, samo da bi lahko izbirali med večjim številom parov tako da bi vsak za sebe dobil najprimernejše smuči. Čeprav v tekmovalnem oziru na mednarodnem področju tekači — smučarji v lanskim sezoni niso imeli večjih uspehov, se moramo zavedati, da ravno tekaški sport piše nove strani svoje zgodovine in da je ravno pred njim izreden razvoj. Vsled tega je zelo pomembno, da ELAN tudi to zvrst podpira. Množične akcije tekov na snegu v lanskim sezoni so bile izredno uspešne, za letos se pričakuje še znatno povečanje.

Glede na novo vodstvo pri tekačih je pričakovati, da bodo tudi rezul-

tati tekmovalcev postopoma boljši. Vodstvo je dosti odločno in ima začrtan program, kar vse v preteklosti v tekaškem sportu ni bilo prisotno.

Ob zaključku sestankov so vsi izražali hvaležnost tovarni za pomoč v pretkli sezoni in se priporočili, da bi ta pomoč bila tudi v predstoječi sezoni vsaj taka kot je bila do zdaj.

V razgovoru s tekmovalci reprezentanti smo ugotovili, da jim je sicer sedaj padel »smučarski jemen«, vendar so močno obremenjeni z obveznostmi v šoli. Skrbni okoli uvrstitev na smučarskih tekmovanjih so zamenjali s skrbmi okoli učenih uspehov v šoli.

Zelimo vsem tekmovalcem, da bi v naslednji sezoni imeli čimboljše športne dosežke pa tudi, da bi šolske in delovne obveznosti v redu izpolnjevali.

Mag. Peter Petriček:



Tekači

## Stenmark: Z Elanom sem se vedno dobro našel in ni razloga da bi ga zamenjal

LA GAZZETTA DELLO SPORT,  
26. 5. 1976

Stenmark bo prihodnja tri leta po tri poletne mesece — junij, julij, avgust, služil vojsko. Tudi v kasarni bo lahko treniral.

Stenmark je dejal italijanskim novinarjem, ko jim je prišel v roke

poizkusiti pa sem hotel še druge. Sli smo v Flaine, da nihče ne bi vedel, a nasprotno, so to kmalu vedeli vsi. To mi niti ni zoprno, ni mi pa všeč, kar pišejo in govorijo. Izgleda, kot da bi se jaz vmešaval v dražbo in bi bil samo v zadregi ali izbrati Rossignollove milijone ali Spaldingove.»

»Koliko milijonov?«

»Niti enega, nikoli nisem govoril niti mislil o tem. Ljudje imajo veliko fantazijo. Resda sem osvojil svetovni pokal, ostal pa sem tak kot prej.«

»Kako je bilo v Flainu?«

»V začetku sem bil nekoliko v škripcih, nato pa sem se privadil in nisem imel problemov. Spaldingovi in Rossignolovi tehniki so bili zelo razumevajoč in fini, vedeli so, da poizkuse ne delam zato, ker bi rad zamenjal smuči in niso niti ostali tam, da bi gledali. Med drugim sem poizkusil tudi nove elanovke, ki jih bom vozil prihodnjo sezono. Nato pa sem poizkuse prenehal, ker so tudi že švedski časopisi začeli pisati stvari, ki mi niso všeč. Bil sem vedno reven in mi je v nadlego brati svoje ime na sredi kopice izmišljenih milijonov. Moje zmage služijo razvoju alpskega smučanja na Švedskem, organizaciji poola, ki pri tem pomaga, in ki ga prej nismo imeli.

S tem sem zadovoljen.«

Potem je Stenmark povedal še, da tudi prihodnje sezone ne bo nastopal v smuku.



»Bil bi zadnji, če sredi proge bi se mi smejali, ker ne poznam raznih smukaških zvičaj.«

Glede Innsbrucka, svojega in Thönijevega pa pravi: »Verjetno sva res šampiona, nisva pa čarovnika. Nikomur ne gre vedno dobro.«



### Priznanje TOZD Institut

Na seji združenja proizvajalcev in trgovcev športnih rekvizitov (13.5.) v Celju je predsednik zveze za telesno kulturo Jugoslavije iz Beograda, svečano predal direktorju VOJSKU priznanje za TOZD Inštitut. Priznanje je podeljeno za zasluge, ki jih ima pri razvoju športnega orodja v Jugoslaviji in pa raziskovalno-razvojno dejavnost na področju športnih rekvizitov. Priznanje podeljuje zveza ob 30-letnici razvoja športa v Jugoslaviji.

mag. Peter Petriček



na obisku pri Noglerju: »Z Elanom sem se vedno dobro našel in ni nobenega motiva, da bi ga zamenjal,

Na podlagi 6., 15. in 23. člena Pravilnika o uporabi sredstev skupne porabe OZD Elan objavljamo

## Razpis

posojila za nakup stanovanj grajenih za trg, za gradnjo in adaptacijo individualnim graditeljem članom delovne skupnosti za leto 1976.

### I.

Prosilec član delovne skupnosti mora biti najmanj 2 leti v delovnem razmerju v podjetju ELAN in se mora obvezati, da bo tudi v prihodnje ostal v delovnem razmerju in da bo izpolnjeval pogodbene pogoje.

### II.

Upravni odbor bo po izteku razpisa razdeljeval sredstva za nakup stanovanj, gradnjo in adaptacijo individualnih hiš iz stanovanjskega sklada.

### III.

Posojilo za dograditev ali adaptacijo individualnih hiš se sme uporabiti za vse objekte, ki se grade v gradbenih okoliših: Radovljica, Lesce, Brezje, Zirovnica, Begunje, Bled, Gorje, Ribno, Kropa in Kamna gorica.

Posojilo za nakup stanovanj pa se dodeli prosilcem, ki kupujejo stanovanja na področju občine Radovljica.

### IV.

Pred odobritvijo posojila za nakup, gradnjo, ali adaptacijo bo skupna komisija pregledala objekte in ugotavljala dejansko stanje in se pri predlogih za dodelitev posojila omejila na kriterije, ki so določeni s pravilnikom.

### V.

Prošnjo za posojilo je treba vložiti do 30. 6. 1976 v kadrovsko splošni sektor.

K prošnji je treba priložiti:

- kupoprodajno pogodbo (za nakup stanovanja)
- prepis gradbenega dovoljenja
- zemljiško knjižni izpis
- potrdilo o zagotovljenih sredstvih, ki jih prosilec mora imeti ob nakupu stanovanja
- potrdilo o zavarovanju objekta, na podlagi katerega bo zavarovalnica predložila vinkulacijsko potrdilo.

### VI.

Za zavarovanje posojila je zastavna pravica v korist OZD Elan tovarne športnega orodja Begunje na Gorenjskem.

### VII.

O izidu razpisa bodo prosilci obveščeni s sklepom upravnega odbora do 15. 7. 1976.

Direktor kadr.-splošnega sektorja  
Andrej Prisljan

## Bodeči jež v »polizdelku smučič«

V današnjem nadaljevanju bo ta rubrika povezovala dva dela. Prvi, ki bi mu lahko dali tudi naslov: »Bodeči jež se je naježil« in drugi redni del — nadaljevanje obiska po programu, to pot v polizdelku smučič.

Uredniški odbor je prepričan, da je ta vrst obravnave aktualne problematike poživila naš časopis, da je to nova kvaliteta, ki omogoča, da nas naši delavci tudi sami informirajo o delu med njimi in ne samo, da imajo pravico biti informirani od drugih. Nadalje je dokaz tej trditvi tudi to, da nas v večini vzpodbujajo k temu načinu dela. V večini pravim, ker nekaj pa je le takih, ki jim to ni všeč, posebno tisti, ki se čutijo kakorkoli prizadete. »Če psu stopiš na rep, zacvili« pravi že naš slovenski pregovor. Vendar nikomur od nas ne pride na misel, da naj bi ta vrst povzročala cviljenje in negodovanje, temveč obratno, da bi sami odpravili še tisto kar ni prav v naših medsebojnih odnosih. Ta primer je bil zadnjič v kantariji. Nekateri sodelavci so nas tovariško in dobronamerno opozorili, češ da v kantariji »vre« in da so se medsebojni odnosi zaostriili. To ni prav. To tudi ni bil namen. Če bi bilo tudi v bodoče tako, potem s tem nismo napravili ničesar, potem bi bilo bolj prav, da bi prekinili kot pa ustvarjali še slabše medsebojne odnose, ko že tako niso najboljše.

Mogoče, da je opisano stanje gledano iz drugega zornega kota drugač-

no. Vendar roko na srce, bolje bi se bilo odločiti popraviti odnose do naših sodelavcev, do delovnih sredstev, do samega sebe.

Pa še nekaj, na uredniški mizi smo dobili anonimno pismo, ki sicer trdi, da je ta rubrika najbolj brana, da pa je škoda, da v časopisu, ki naj bo v besedi in številki ogledalo podjetja, katerega prejemamo vsi zaposleni, druga podjetja in razni forumi, berejo ta naša nesoglasja in nepravilnosti v proizvodnji, med delavci ipd. Po avtorjevi sugestiji naj bi te probleme reševali sami, od mojstrov do »najvišjega«, na sestankih delovnih skupin in drugje. In, da to ni koristno, saj meče slabo luč na naše renomirano podjetje. Dodaja pa še, da je dobro, da Stenmark ne dobiva našega časopisa in da ne zna slovensko.

No, ta odziv »JEŽEVKE« je prvi konkretniji odgovor na dosedanje članke, prav škoda je, da avtorica ni imela toliko poguma, da bi se podpisala ali da bi prišla na razgovor. Po splošnih novinarskih uzancih, se nepodpisanih prispevkov ne objavlja. Kljub temu smo ga uvrstili v današnji uvod, ker ima prav gotovo tudi nekaj pozitivnih mnenj. Samo eno pa je neizpodbitno. Nikjer, pa tudi v Elanu nismo popolni, nezmožljivi, brez napak, da ne bi bili lahko še boljše. Če bi se samo hvalili in trkali na prsi samo zato, da bi bili bolj »renomirani«, bi izgledali kot pobeljeni grobovi. To bi bila Potemkinova vas. Ne, dosti imamo še napak in nepravilnosti, na

katere se vedno opozarja »od zgoraj«, pa malo zaleže. Zdaj, ko smo spregovorili iz baze, pa bo mogoče le uspelo. Zanimivo pri tem je to, da vsi »od zgoraj« ali »od spodaj« govorimo popolnoma o istih stvarih. Kdor koli tudi od zunaj zdravo presoja o tem, si ne bo mogel kaj kot priznati, da se je s tem pri nas začel čisto nov proces urejanja medsebojnih odnosov, kar je popolnoma v skladu z načeli novega zakona o združenem delu, ki pravi, naj prej ugotovimo kje smo in od tu gradimo nove boljše kvalitete samoupravne socialistične družbe. In se to za zaključek, če bi Stenmark smučal z našimi napakami, res nikamor ne bi prišel. Vprašanje je še, kam bomo prišli s temi napakami celo mi sami, če jih ne bomo uredili. K sreči smuča Stenmark z našimi smučmi, ki si jih je izbral kot najboljše na svetu.

Zdaj pa naj gre »Bodeči jež« v polizdelke smučič.

Sodelavci so bili: Peinkicher Matvez, Vogelnik Marjeta in Marinčič Lado.

Predno smo z njimi začeli razgovor, smo se na njihovih stenskih grafikonih pozanimali, kako izpolnjujejo svoje planske obveznosti na traku I, traku II in na maloserijski proizvodnji pri lepljenju boljnih smučič. Prepričali smo se, da so za tekoči mesec povsod na planu, na količinah, ki so jih predvideli. Iz tega smo jim zastavali prvo vprašanje:

**Kako vam uspeva kljub težavam, ki jih imate kot povsod drugje po drugih delavnicah, da držite te dnevne količine?**

Dela imamo dovolj, zato je intenzivnost velika. Izpad lepilcev (bolovanje itd.) nadomestimo z rezervnim lepilcem, zato zastojev ni. Pomanjkanja materiala zadnje čase skoraj da ni, le okvare strojev in naprav nam povzročajo občasne luknje, ki pa jih zopet nadomestimo sami. Pri tem se ne sprašujemo dosti kdo, kaj, kdaj in zakaj. Delo mora biti opravljeno.

**Kako pa je z delovno disciplino in medsebojnimi odnosi pri vas?**

Če so problemi in ti so, jih rešujemo skupno z izmenskimi mojstri, tako da sami odpravimo težave brez da bi koga drugega pri tem oškodovali. Delovna disciplina je zavestna, neprisljema. Pri nas ni razlike med starejšimi in mlajšimi delavci. Za nas je važno, da vsakdo opravlja svoje delo efektivno in kvalitativno.

**Ali imate veliko izpadov, bolovanj itd.?**

Tega je malo. Za vsako figo ne hodimo k zdravniku, raje ta manjša obolenja premagamo sami ker to vpliva tudi na zaslužek posameznika pri nagrajevanju po kvaliteti proizvodnje in se vsak izostanek občutno pozna. (Če je kdo resno bo-

lan, je bolan, to se razume). Večkrat pa se da s samopremagovanjem premostiti izostanke namesto bolovanja.

**Kvaliteta proizvodnje je prav v vašem oddelku najpomembnejša. Kako je z njo?**

Na kvaliteto, oz. nekvaliteto pri nas vpliva več dejavnikov. Okvaro strojev in naprav, različni modeli (stegnjeni, deformirani itd.) »kiršnarji«, posegi službe kakovosti in drugo. Menimo, da je napak največ v modelih. Mere so vzete iz enega, kontrola se opravlja na dveh drugih modelih, ki nista čisto enaka, zato nastajajo razlike in seveda II. vrsta. Tega je precej preveč. Res je, da služba kakovosti ne dela kvalitete oz. nekvalitete, to delamo proizvajalci, res pa je tudi, da bi morala ta služba mnogokrat bolj in hitreje ukrepati in bi s tem marsikaj preprečila. Ne pa da se včasih napravi že precej škode, predno posežejo vmes.

Kar zadeva »kiršnarje« mora biti že v osnovi nekaj narobej ali je to v lepilih ali v stiskalnicah ne vemo, vendar bi se tem občasnim problemom morali več posvetiti ker povzročajo preveč nekvalitete. O tem bi morali kaj več reči naši kemiki.

**In nagrajevanje?**

Ob vpeljavi traku (lepljenja z aralidom) so bile pri nas boljše plače. Do danes na tem področju ni bilo bistvenjšega premika navzgor, tako da so OD čestokrat nižji kot v drugih obratih, kajti pri nas ni možnosti večjega preseganja norm kot drugje, to pa zelo slabo vpliva na razpoloženje delavcev, ki se tudi pri nas močno zavedajo odgovornosti do dela. Primer ko so modeli v prešah, je treba pričakati, vendar se to vse nadoknadi, ker dnevne količine, morajo biti. Enaki primeri so pri pripravi robnikov ali pri izpadih zaradi okvar strojev.

Ne moremo pa razumeti, da smo nekateri delavci ob zadnjih plačah prejeli tudi 400,00 din manj kot prejšnji mesec, čeprav smo imeli vloženo enako ali še več truda in enako ali še več izdelanih parov smučič. (Ne sme pa se pozabiti, da je bil zadnji mesec 2 dni krajši od prejšnjega. Op. ur.)

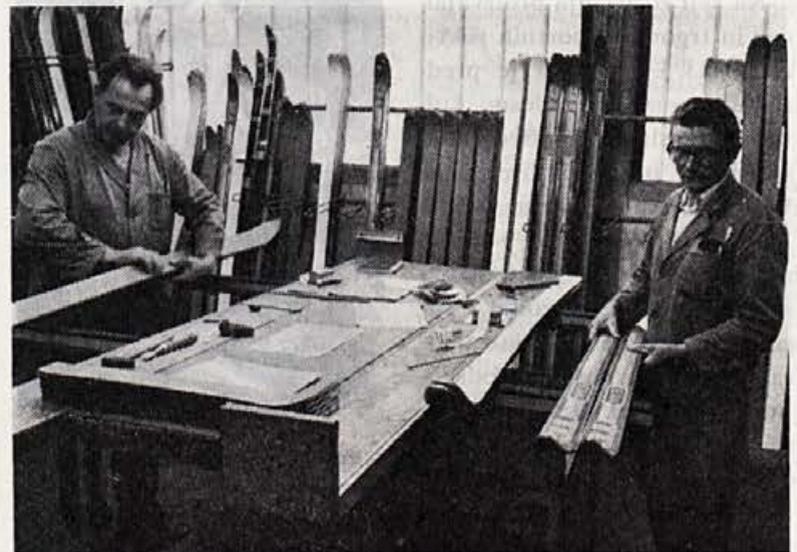
**Kaj pa oskrba s pijačami?**

Z montažo novih avtomatov (Klanjšek) je naše mnenje, da so tople pijače kar v redu po kvaliteti, sicer malo drage, nismo pa zadovoljni z mrzlimi iz avtomata. Pri prejšnjem načinu dostave pijače na delovna mesta smo bili boljše in ceneje postreženi. Mogoče bi z vpljavo žetonov razliko v ceni pokrilo podjetje, ali pa da dobavitelj sam poceni pijačo.

Tudi na današnji prispevek želimo odgovor.

Prihodnjic pride bodeči jež v »nadaljno« v halo B.

S. K.



# Gasilke in gasilci Elana so tekmovali

V počastitev VIII. kongresa gasilske organizacije Slovenije, je bilo v Mariboru republiško tekmovanje gasilcev in gasilk.

Tudi člani in članice našega IGD so se tekmovanja udeležili in se zelo dobro uvrstili. Moška desetina je tekmovala v vaji z MB in taktični vaji ter zasedla odlično sedmo mesto.

Zenska desetina pa je tekmovala v vaji s hidrantom in prvi pomoči ter zasedla prvo mesto.

Skupno je nastopilo nad 3000 gasilcev in gasilk. Za uspešen nastop naših gasilk in gasilcev delovne organizacije iskreno čestitamo, z željo, da bi tudi v bodoče uspešno predstavljali naše gasilsko društvo na

tekmovanjih in ostalih gasilskih prireditvah.

Predvsem pa, da bi bili dobro pripravljeni reševati v primeru požara.

Marjan Resman

## Zmagovita ženska desetina:

Stritih Daša  
Triplat Marija  
Jesenšek Vera  
Cančar Kata  
Petrovič Jovanka  
Gombovc Lidija  
Gigovič Milosava  
Cikič Dragica  
Brejc Ivanka  
Topič Zdenka

Cestitamo!



## 9. maja so odprli novo šolo v Begunjah

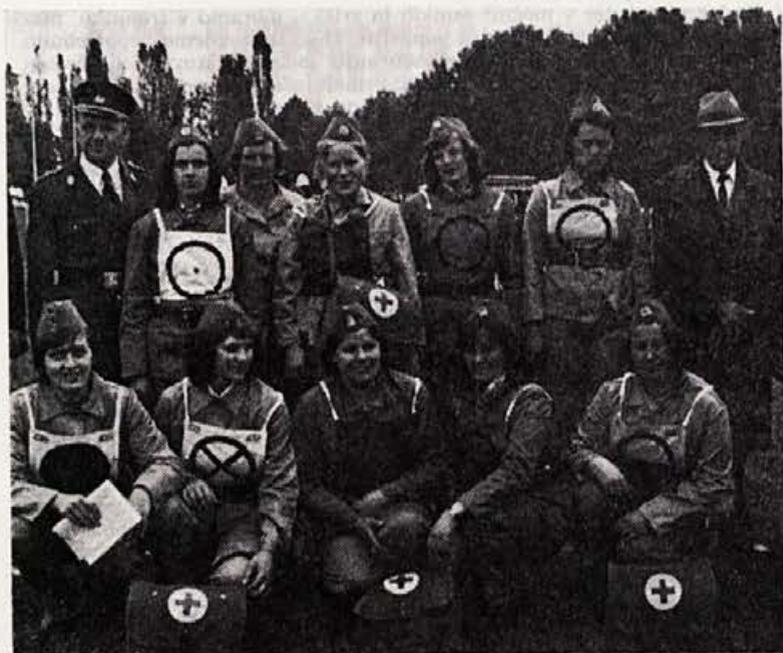
Delavci Elana so ji poklonili novo, moderno telovadnico

Otvoritev šole je bila osrednja prireditev ob letošnjem krajevnem prazniku Begunj. Nova štiriklasna šola je pomembna pridobitev za ta kraj. To je ena najlepših, sodobnih in modernih šol v Sloveniji. Poleg šolskega parka ima urejeno tudi otroško varstvo za blizu 50 predšolskih otrok in najsodobnejšo telo-

vadnico, darilo delavcev kolektiva Elan.

Na dan otvoritve so organizirali tudi proslavo, ki je imela zanimiv kulturni program. Nastopili so učenci osnovne šole, člani osnovne organizacije ZSMS iz Begunj, moški pevski zbor A. T. Linhart iz Radovljice, pevec Rajko Koritnik in godba na pihala iz Gorij.

S. K.



Zmagovita ženska gasilska desetina

## Šah

Elan pokrovitelj 26. pionirskega moštvenega prvenstva SRS

V organizaciji Občinske zveze prijateljev mladine in v izvedbi šahov-

Nastopilo je 38 moštev, tekmovanje pa je potekalo v pravem športnem vzdušju.

Vsa društva so dobila diplome in knjižne nagrade, zmagovalci pa pokale organizatorja. Člani zmagovalnih ekip so prejeli praktične nagra-



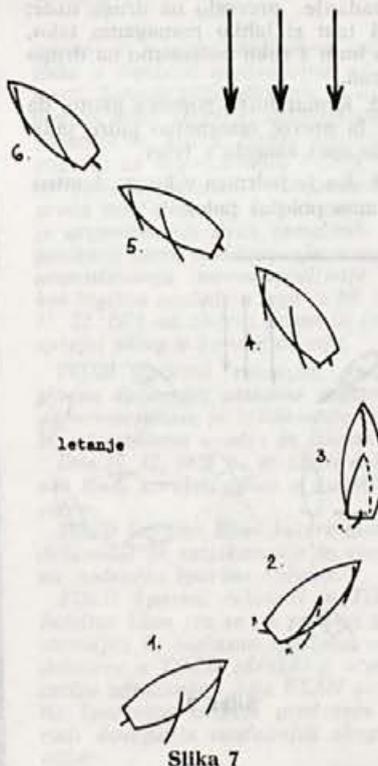
skega društva Radovljica, je bilo 15. in 16. maja v osnovni šoli A. T. Linhart izvedeno 26. pionirsko moštveno prvenstvo SRS. Pokrovitelj prvenstva je bila tovarna športnega orodja ELAN iz Begunj.

de pokrovitelja in sicer: pionirji ročke za dviganje, pionirke pa loparje za badminton igro in majice z Elanovim emblenom, vsi nastopajoči pa še značke Elan in zastavice.  
Ing. Alojz Pintar

## Osnovni manevri jadriranja

Ce bi z jadrnico radi dsoegli točko v smeri, iz katere piha veter, moramo križariti proti vetru, kajti jadramo lahko le do 40° ostro proti vetru.

Vozimo proti vetru pod ostrim kotom, vendar tako, da nam jadra dobro nosijo in da je hitrost jadrnice zadovoljiva v primernem časovnem presledku jadrnico obrnemo tako, da nam veter piha iz nasprotne strani glede na os jadrnice. Tak obrat imenujemo letanje.



### Obrat proti vetru — letanje (slika 7)

1. Jadrnico usmerimo proti vetru, tako da vedno bolj zategujemo jadra in potiskamo ročico krmila v zavetrino. Posebno pri slabem vetru se to ne sme izvršiti sunkovito, da ne izgubimo hitrosti.

2. V položaju ostro v veter, ko jadra začnejo trepetati, krmar odločno potisne ročico krmila v zavetrino, flokist pa popusti škotino, da lahko prečko prevrže na drugi bok jadrnice. Jadrnica preči na druge uzde.

3. Flokist nategne prečko na drugi strani.

4. Krmar malo popusti škoto, da jadrnica nekoliko opade in pridobi hitrost.

5. Ko je jadrnica v kursu, posadka preveri položaj jader s pritegovanjem in popuščanjem.

Težave pri letanju se pojavijo, če jadrnica nima dovolj hitrosti, če prečko prehitro spustimo ali ga prepozno zategnemo, če krmilo premalo deluje, če so manevri preveč sunkoviti.

Ce letanje ne uspe, je potrebno opasti, da jadrnica pridobi hitrost, nato šele manevr ponoviti.

### Jadriranje z bočnim vetrom

Ce jadrnico obrnemo tako, da tvori navidezni veter z vzdolžnico jadrnice kot, ki je večji od 60°, pravimo da jadramo z bočnim vetrom. Nasploš štejeemo jadriranje z bočnim vetrom za najugodnejše.

(Nadaljevanje na 8. strani)

# Osnovni manevri jadriranja

(Nadaljevanje s 7. strani)

Jadra moramo pravilno postaviti, paziti moramo, da prečke ne pritegnemo, s tem bi nam namreč tlačila premec v vodo in povečevala vodni upor ter zmanjšala hitrost. Ravno tako ne smemo preveč pritegniti jadra, kar bi povzročilo le nepotreben nagib in zanašanje. Nepravilno postavljena jadra pa nam nagajajo tudi pri krmarjenju tako, da moramo kurz večkrat popravljati.

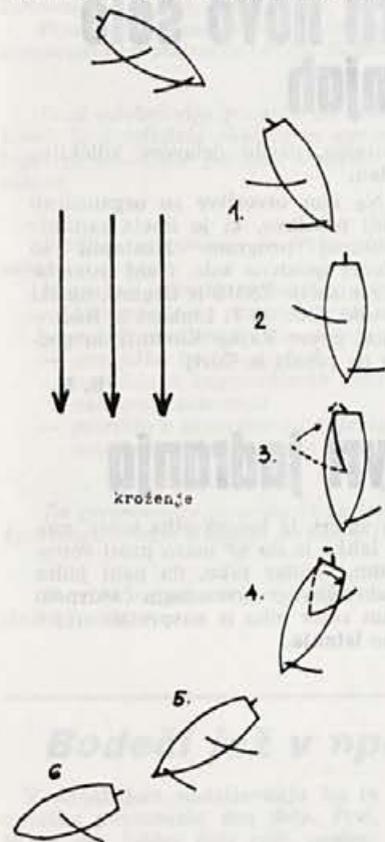
## Jadriranje s polkrmo in čisto krmo

Kadar se smer vetra glede na vzdolžnico jadrnice, merjeno s premca, premakne prek 120°, jadramo z vetrom od zadaj, s krmnim vetrom.

Čisto krmo vozimo takrat, kadar nam veter piha točno od zadaj.

Pri vožnji z vetrom od zadaj jadra močno popustimo. Pri jadriranju v čisto krmo pa škote tako popustimo, da se ravnina jadra postavi pravokotno na vzdolžnico jadrnice. V takih primerih glavno jadro prekrije prečko, tako da ta visi kot prazna vreča. Takrat prenesemo prečko na nasprotno stran glavnega jadra — naredimo metuljčka.

Vožnja s krmnim vetrom zahteva izredno pazljivost in večino krmarja. Predvsem na valovitem morju pri nestalnem vetru se glavno jadro proti naši volji rado prevrže z ene strani na drugo. V takem primeru ne usmiljeno lopne po glavi vsakogar, ki se pravočasno ne skloni.



Slika 8

## Obrat z vetrom — kroženje (slika 8)

To je dosti težji manever kot je letanje, posebno če veter piha močno in v sunkih. Pri kroženju potrebujemo tudi več »vode« — maneverskega prostora.

1. Opademo, dokler ne dobimo vetra v krmo. Pri tem popuščamo jadro, da nam zategnjena prečka olajša opadanje. Po potrebi si pomagamo še s krmilom.

2. Naredimo metuljčka — prevrže mo prečko na drugo stran in popustimo jadra, da pravilno nosijo.

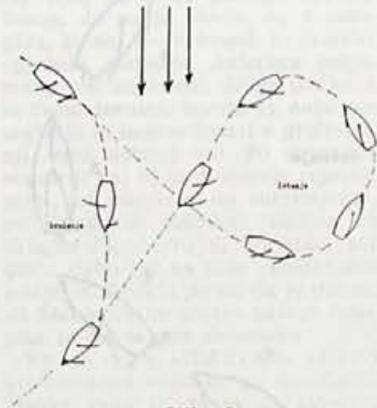
3. Med jadriranjem z krmnim vetrom pritegujemo glavno jadro. To povzroča zanašanje jadrnice v veter, kar popravljamo s krmilom.

4. Ko je glavno jadro pritegnjeno skoraj do srede, ga bo nadaljnje opadanje prevrglo na druge uzde; pri tem si lahko pomagamo tako, da bum z roko potisnemo na drugo stran.

5. Krmar hitro popušča škoto, da ne bi preveč zategnjeno jadro jadrnice spet zaneslo v veter.

6. Ko je jadrnica v kursu, kontroliramo položaj jader.

**Težave pri kroženju.** Kroženje je težji manever od letanja. Jadrnica ne izgubi hitrosti, vse se mora zato odigrati z večjo hitrostjo. V poziciji 2. in 4. jadrnica močno sili v veter, prehitro popravljanje smeri pa lahko privede do nezaželjenega oz. nepričakovanega kroženja, ko jadro preide na drugo stran ne da bi bilo pred tem pritegnjeno do sredine. Pri tem bum pomeče vse pod sabo in trešči posadko po glavah. Rado se tudi zgodi, da se jadrnica prevrne. Zato je bolje, da se kroženju izognemo tako, da si podaljšamo pot in damo jadrnici druge uzde z obratom v veter.



Slika 9

## Dvigiranje jader — odhod iz pristana

Zasidrana ali samo na plovce privezana jadrnica se vedno postavi s premcem proti vetru. V takem položaju dvignemo jadra. Škote pustimo popuščene, da jadra lahko plapolajo. Vrv na plovcu odvežemo in potegnemo prosti konec skozi obroč na vrhu plovca. S tem smo dosegli to, da imamo jadrnico sicer še privezano, vendar se nam, da bi jo odvezali, ni potrebno več plovcu približevati.

Krmilo ne deluje, dokler jadrnica stoji, zato je priporočljivo vrv, ki je pritegnjena skozi obroč na plovcu, hitro potegniti ob boku jadrnice proti krmu in jo nato pustiti, s tem bomo jadrnici dali začetni zalet in zmanjšali verjetnost zapletov v tesnem pristanišču, kjer moramo včasih kar vsakih nekaj metrov obrniti.

Če zaleta torej ne moremo dobiti, bomo za manever izplutja proti vetru porabili nekaj več prostora, kajti potem, ko smo jadrnico odvezali,

jo moramo s sunki krmila ali proti vetru obrnjeno prečko spraviti v tak položaj, da bo veter zadel jadra pod takim kotom, da bo jadrnica lahko zajadrala. Pri tem moramo upoštevati tudi to, da bo jadrnico, preden bo začela voziti, najprej nekaj metrov zaneslo v stran.

Izpluti z bočnim vetrom ali krmnim vetrom ni tako težko kot v prvem primeru, ker veter jadrnice ne odnese iz želene smeri, temveč jo v njej potiska. Pri bočnem vetru lahko vsa jadra takoj dvignemo in jim škote popustimo, tako da plapolajo. Sele nato jadrnico odvežemo, jadra pritegnemo in odplujemo.

Stvar pa ni tako preprosta, če nam veter piha od zadaj, kajti v tem primeru glavnega jadra ne moremo izprazniti, ker nam to branijo bočne pripone, zato dvignemo le prečko. Plapolati jo pustimo, dokler jadrnice ne odvežemo, nato pa jo pritegnemo in samo z njo odplujemo v prosto vodo. Tam jadrnico obrnemo s premcem v veter in hitro dvignemo še glavno jadro.

## Spušcanje jader in pristajanje

Pristajanje je za začetnika eden najtežjih manevrov, kajti nikoli ne more jadrnice lepo ustaviti ob obali, ne da bi se zaletel. Včasih pa v strahu pred trčenjem ustavi predaleč od obale.

Vsa umetnost pristajanja je v tem, da pravočasno spustimo oziroma izpraznimo jadra. Če se bomo kot začetniki držali osnovnega načela, da pristajamo le iz zavetrine pomolov ali plovcev, bomo jadrnico ustavili že s tem, da jo bomo obrnili proti vetru tako, da jadra ne nosijo. V tem primeru lahko snamemo jadra tudi potem, ko smo že jadrnico privezali.

Pri pristajanju na vseh drugih mestih pa moramo upoštevati zalet, ki ga jadrnica še ima tudi potem, ko so jadra že spuščena.

## Kadar veter piha v sunkih

Kadar piha veter v močnih sunkih in zviška, moramo v trenutku, preden sunek zadene jadrnico, jadra popustiti. Tako se izognemo nepotrebnim močnim nagibanjem ali celo poškodovanju jader. Z izurjenim očesom bomo na površini pravočasno opazili prihajajoči sunek vetra. V takem primeru lahko obrnemo jadrnico tudi točno v veter in tako jadro spraznimo. Vendar to ni priporočljivo, ker jadrnica navadno dobi prevelik zamah in se tak močno obrne, da sunek vetra zadene jadro z nasprotne strani. To pa je mnogo neugodnejše. Če veter piha v sunkih, ni priporočljivo fiksirati škote in škotine.

Če se jadrnica prevrne, najprej popusti škoto in škotino, da jadro v vodi ne bo napeto. Nato se povzpni na kobilico in postavi jadrnico spet pokonci.

Ne pozabi v jadrnico vzeti tudi kratkega vesla.

Predvsem pa se ne loti jadriranja, če ne znaš plavati.

(KONEC)



T. 1114 (24. 1. 1976)

Prilika	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Bežina, Jozef	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
2. Čučina, Jozef	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Križ, Lj. Stojan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Šušter, Peter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Janča, Tadej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Čučina, Jozef	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Šušter, Peter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Bežina, Jozef	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.										
10.										

T. 1114 (24. 1. 1976)

Prilika	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Bežina, Jozef	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
2. Čučina, Jozef	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Križ, Lj. Stojan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Šušter, Peter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Janča, Tadej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Čučina, Jozef	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Šušter, Peter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Bežina, Jozef	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.										
10.										



## ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega očeta

SEVERINA KLEINDIENSTA

se vsem lepo zahvaljujem za izrečeno sožalja, posebno pa sodelavcem iz kovinske za denarno pomoč namesto venca na grob.

Zalujoča hči  
Joži Erman

## ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega očeta

FRANCA ROZMANA

se lepo zahvaljujem za sožalje in denarno pomoč namesto venca na grob od sodelavcev I. izmene obdelave smuč. Hvala!

Zalujoči sin  
Peter Rozman  
z družino

**UREDNIŠKI ODBOR:** ing. Zajc Bojan, Janša Stanislav, Bulovec Franc, Kolman Franc, Knafelj Slavko, Brajnik Vane — ODGOVORNI UREDNIK: Knafelj Slavko — Izhaja mesečno — Za člane kolektiva brezplačno — Tiska Gorenjski tisk, Kranj